

потресаващо впечатление обаче, е огромният брой на абортите, декларирани от жените - 2/3 от тях са извършили по повече от 5 аборта, като имахме отделни случаи, при които бяха декларирани над 20 аборта (30). Вероятно е делът на жените, правили аборти, дори да е по-висок, но да са се притеснявали да го заявят на анкетьорите мъже.

Много близка до наблюдаваната у нас картина за “планиране на семейството” при ромите срещаме и при циганите в Румъния. При тях 62% от жените не използват контрацептивни средства; 27% правят аборти. По-модерните и ефективни средства - хапчета и спирали (intrauterine device), използват само 3% от жените (31).

Ранните и чести раждания, многобройните аборти, нездравословният и нехигиеничен начин на живот, са причина сред жените циганки да се срещат масово различни гинекологични заболявания, включително и чести карциноми на матката, гърдите и яйчниците. Във всички квартални поликлиники лекарите ги посочваха като типични заболявания в махалата, много по-често срещани сред циганите, отколкото сред останалото население. Те са и сред основните причини за свръхсмъртността на жените от тази етническа общност в активна фертилна възраст - от 18-до 39-годишна възраст.

Впрочем в България абортът остава основно средство за планиране на семействата и при българите, и при българските турци. Официалната медицинска статистика сочи, че през 1993 г. на 1000 жени във фертилна възраст се падат 41,6 раждания и 52,4 аборта.

За решаване на проблемите във връзка със здравето на жените и ефективното планиране на семейството са необходими допълнителни средства за осигуряване на различни и достъпни контрацептивни средства и главното - за повишаване на здравната култура на цялото население. При ромите нещата се усложняват от консервативните културни традиции и от силните подозрения и недоверие към официалната държавна политика по отношение на тях - от страха, че могат да бъдат стерилизирани (практика, използвана в Чехословакия и Румъния в годините на “народната власт”).

Лекарите, социалните работници и учителите, които работят в ромските квартали, отбелязват и друго тревожно явление, зачестило през последните години сред ромите - все по-честото напускане на семействата, особено от младите мъже. В интервюто за роми не бяхме включили достатъчно индикатори, за да проследим по-пълно процесите на развод и сключване на следващи бракове. Разполагаме само с един индикатор, който разкрива семейния статус на лицата в момента на интервюирането. Разведени бяха